

атмосферного повітря. У зв'язку з цим, зазначаємо, що безпосередній текст диспозиції норм частини 1 статті 241 КК України і назва цієї кримінально-правової норми, встановлюють юридичну дефініцію – атмосферне повітря. Внаслідок чого, є можливими розглядати власне атмосферне повітря, саме, як предмет кримінального правопорушення, передбаченого приписами частин 1 та 2 статті 241 КК України. При тому, що суспільні відносини в галузі охорони атмосферного повітря, будуть становити саме основний (безпосередній) об'єкт кримінального правопорушення, відносно суспільно небезпечних діянь, передбачених положеннями частин 1 та 2 статті 241 КК України.

Із урахуванням того, що суспільні відносини в галузі охорони атмосферного повітря є об'єктом кримінальних правопорушень, передбачених положеннями частин 1 та 2 статті 241 КК України, вищевказані суспільні відносини у розумінні класифікації об'єкта кримінального правопорушення за горизонталлю мають розглядатися саме в якості основного (безпосереднього) об'єкта кримінального правопорушення, котрий визначений найбільш точно в межах суспільних відносин у сфері охорони довкілля, які в даному випадку є родовим об'єктом усіх кримінальних правопорушень проти довкілля.

#### **Список використаних джерел:**

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 10.04.2024 року).
2. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16 жовтня 1992 року № 2707-XII. Відомості Верховної Ради України, 1992, № 50, ст. 678.

**Удод Андрій Миколайович**

*завідувач кафедри кримінального права та кримінології  
факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування  
Донецького державного університету внутрішніх справ,  
кандидат юридичних наук, доцент*

## **ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ЗА ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ**

При вирішенні питання застосування відповідальності суб'єктів за вчинення екологічних злочинів залишаються дискусійними. На практиці застосування відповідальності щодо екологічних злочинів згідно чинного законодавства несуть такі суб'єкти як: фізична осудна особа, яка досягла віку кримінальної відповідальності 16 років та спеціальні суб'єкти, якими є особи наділені владними повноваженнями або службові особи. Згідно ч. 3 ст. 18 КК України службовими особами є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також постійно чи тимчасово обіймають в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах чи

організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням. Однак серед екологічних злочинів є такі, безпосередня частина яких скоюється під час здійснення господарської діяльності, тобто юридичними особами.

Зважаючи на ст. 236 та ст. 244 Кримінального кодексу України, можна зазначити, що кримінальна відповідальність передбачена не лише для фізичних осіб, але й для осіб, на яких покладені обов'язки стосовно дотримання екологічних правил. Це можуть бути особи, які мають пряму вказівку на це в законодавстві, нормативно-правових актах, договорах, наказах, посадових інструкціях та інше. Крім того, відповідно до ст. 244, суб'єктами порушення порядку проведення екологічної експертизи можуть бути працівники відповідних установ, організацій і підприємств, а також експерти міжнародних організацій, які залучаються до проведення державної екологічної експертизи.

Таким чином, можна припустити, що вищезазначені злочини можуть бути вчинені не лише фізичною особою, але й юридичною особою через дії її керівника або уповноваженої особи. Тим самим, їх дії спрямовані на отримання відповідних прибутків для юридичної особи та/або спричинення шкоди саме для довкілля.

Серед суб'єктів згідно Кримінального кодексу України є:

- 1) Фізична осудна особи яка досягла 16 річного віку;
- 2) Спеціальний суб'єкт, який є фізично осудною особою уповноважена спеціальним правом.

Однак серед наведених вище суб'єктів відсутній такий вид суб'єктів як юридична особа, лише в окремих випадках юридична особа згідно ст. 96-3 КК України несе кримінальну відповідальність за скоєння злочину її уповноваженою особою в сфері господарської діяльності та злочинів в сфері службової діяльності та інших злочинах які ніяким чином не пов'язані із захистом чи спричиненням шкоди екології.

Вищенаведене вказує на необхідність законодавчого врегулювання, щодо уточнення складу суб'єктів злочину проти довкілля, тому є нагальна необхідність ввести доповнення до Кримінального кодексу України, а саме доповнити ст. 96-3 КК України, щодо кримінальної відповідальності юридичних осіб за скоєння її уповноваженими особами злочину передбаченого ст. 236 та/або 244 КК України.